

מהי השיטה הטובה ביותר ללימוד אנגלית – פרונטלית או מקוונת?

לשיטות הלימוד המסורתיות ללימוד אנגלית נוספו בשנים האחרונות טכניקות חדשות, הודות לאפיקים הרבים שנפתחו בזכות האינטרנט. כתוצאה מכך רבים מתלבטים בנוגע לשיטה הטובה והיעילה ביותר עבורם באופן אישי.

עם כל הכבוד להשכלה האקדמית, ליכולת האישית, לשאפתנות ולכל יתר הנתונים והתכונות הנחוצים להצלחה בעידן המודרני, משנה לשנה הולכת ומתבהרת התמונה לפיה אדם שלא שולט בשפה האנגלית, נמצא בעמדת נחיתות לעומת עמיתיו הדוברים את השפה. הכוונה היא להצלחה בכל תחום שהוא, החל מהתחום האקדמי וכלה בתחום העסקי. לאור זאת, מדי שנה אלפי ישראלים עושים מאמצים ללמוד את רזי השפה האנגלית ומשקיעים לא מעט כסף בתהליך הלא פשוט הזה.

עוד לפני שניגש הסטודנט הממוצע למלאכת הלימוד, עליו להתמודד עם קושי משמעותי בסיסי הנובע מריבוי האפשרויות ללימוד השפה: אם בעבר הדרך היחידה שבה ניתן היה ללמוד אנגלית הייתה בעזרת מורים פרטיים, היום כבר מדובר במציאות שונה לגמרי. כיום ניתן ללמוד אנגלית באמצעות קורסים מקוונים, בעזרת אפליקציות סלולריות וכמובן שניתן גם להירשם לבית ספר לאנגלית ולקחת חלק בקורסים המתנהלים במתכונת של שיעורים קבוצתיים. מטבע הדברים לכל אחת ואחת מהאפשרויות ישנם יתרונות מסוימים וחסרונות מסוימים כשבגדול ניתן לסווג את כל השיטות ודרכי הלימוד לשתי קבוצות עיקריות: השיטה המקוונת והשיטה הפרונטלית.

מה הם היתרונות והחסרונות של השיטה הפרונטלית?

בשיטה הפרונטלית חומר הלימוד מועבר על ידי המורה לתלמיד (במסגרת שיעור פרטי) או לכיתה (במסגרת שיעור אנגלית קבוצתי). לשיטה זו ישנם יתרונות רבים מאוד כשבראש ובראשונה מדובר על המחויבות שחש התלמיד כלפי הלימודים. מאחר ובמסגרת פרונטלית התלמיד מתנהל מול אדם אחר, בין אם באופן אישי ובין אם כחלק מקבוצה, רמת המחויבות שלו גבוהה יותר וישנו סיכוי גבוה יותר שיתמיד בלימודים. ניתן להקביל זאת לאדם המעוניין להתחיל לעסוק בפעילות גופנית, המתלבט בין שכירת שירותיו של מאמן כושר פרטי לבין אימון ביתי מול סרטוני כושר במחשב ללא מסגרת או מחויבות.

בנוסף לכך, בשיטה הפרונטלית התלמיד יכול לשאול את המורה שאלות, לקבל משוב בזמן אמת על טעויות שהוא נוטה לעשות וכן לקבל חוות דעת אובייקטיבית לגבי ההתקדמות לאורך הזמן. כל האלמנטים האלו, נעדרים מן הסתם מתכניות הלימוד המקוונות.

החסרונות של השיטה הפרונטלית באים לידי ביטוי בעיקר בכך שהקשר עם המורה, חווית הלמידה וטיב השיעור הם הגורמים המשפיעים ביותר על הצלחת הלמידה. המשמעות היא שבמקרים שבהם הדינמיקה עם המורה לא מוצלחת או במקרים שבהם חווית הלימוד לא נעימה מסיבות כאלו ואחרות, סיכויי ההצלחה של התכנית נמוכים. כמו כן לא ניתן שלא להתייחס לכל מה שקשור למסגרת הזמנים, שכן לימוד של שפה זרה בגיל מבוגר בשיטה הפרונטלית מחייב את התלמיד לפנות זמן יקר לטובת השיעורים ולא אחת על רקע בעיות הקשורות לתיאום ולתזמון, רצף השיעורים לא נשמר והפגיעה בעקביות מובילה כמובן לפגיעה באיכות הלמידה.

השיטה המקוונת, קווים לדמותה

השיטה המקוונת נתפסת כאטרקטיבית מאוד בעיני רבים שכן היא מתאימה כמו כפפה ליד לאורח החיים המודרני – מדובר בשיטה המאפשרת לתלמידים ללמוד בכל שעה ומכל מקום שהוא. כך לדוגמה ישנם הבוחרים לחלק את השיעורים למקטעים וללמוד לאורך היום בזמן הפנוי הקצוב שלהם, ישנם הבוחרים ללמוד בשעות הקטנות של הלילה וישנם הבוחרים ללמוד בצורה מרוכזת ואינטנסיבית דווקא בסוף השבוע. לפיכך היתרון המרכזי של השיטה המקוונת הוא החופש המוחלט מבחינת התזמון והמיקום. מעבר לכך, מאחר ובשיטה המקוונת ההרצאות מוקלטות פעם אחת והמרצה לא צריך להגיע לשיעורים, הרי שלרוב מדובר גם בשיטה הזולה ביותר והחסכונית ביותר.

לצד היתרונות המשמעותיים של השיטה המקוונת, חשוב להזכיר גם את החסרונות המובהקים כשבעיקר מדובר על כך שמעטים האנשים שיכולים להתמיד בלימוד שפה זרה ללא מסגרת קבועה. אמנם מדובר בשיטה נגישה מאוד, שהופכת ליותר ויותר נגישה הודות לאפליקציות הסלולריות ללימוד אנגלית שלא מפסיקות לחדש

ולפתיע, אבל אם נחזור לרגע לדוגמה השאולה מעולם הפעילות הגופנית, אין פעילות נגישה יותר מריצה או הליכה מהירה ובכל זאת שיעור הרצים באוכלוסייה נמוך מאוד.

השיטה המקוונת מתאימה לפיכך בעיקר לאנשים בעלי משמעת עצמית גבוהה במיוחד, הניחנים ביכולות אוטודידקטיות מרשימות.

חשיבות המעקב אחרי ההתקדמות

כאשר התלמיד עובר תהליך מורכב ומאתגר כמו תהליך רכישת שפה זרה, ישנה חשיבות עליונה לבצע מעקב צמוד אחרי ההתקדמות שלו. ללא מעקב שוטף אחרי ההתקדמות של התלמיד לא ניתן יהיה לבצע שינויים בתכנית במקרה הצורך ולא ניתן יהיה להצביע על נקודות חולשה שחשוב לטפל בהן.

מעקב אחרי ההתקדמות של התלמיד ניתן לבצע הן בשיטה הפרונטלית והן בשיטה המקוונת פשוט על ידי מילוי דוחות מפורטים ומעבר מבחנים אחת לתקופה מסוימת. עם זאת, אין ספק שהמעקב איכותי יותר וקפדני יותר כשמדובר בשיטה הפרונטלית. זאת כיוון שהמורה יכול לשים לב לאלמנטים שונים שאף מבחן או תוכנה לא יוכלו לאפיין, לפחות לא בשנים הקרובות.

השילוב המנצח בין השיטות

חשוב לציין כי בנוסף לשתי השיטות המובילות ללימוד השפה האנגלית שהוזכרו לעיל, קיימת גישה שלישית הדוגלת בשילוב בין השיטות. על ידי שילוב בין השיטה הפרונטלית לשיטה המקוונת, ניתן ליצור אפקט סינרגטי עוצמתי במיוחד, שכן באופן הזה היתרונות של השיטות השונות באים לידי ביטוי ביתר שאת בעוד שהחסרונות, מנוטרלים.

כך לדוגמה בבית הספר ברלינגטון אינגליש, תכנית הלימודים מבוססת על למידה מעורבת וכך יכולים התלמידים ליהנות מכל העולמות: הלמידה מבוצעת בקבוצות קטנות ובנוסף לתלמידים ניתנת גישה לתוכנת לימוד מתקדמת המאפשרת לתרגל שמיעה, דיבור, קריאה וכתביה. התוכנה החכמה שפותחה עבור ברלינגטון אינגליש, כוללת מערכת זיהוי דיבור שמסוגלת לתקן טעויות הגייה בזמן אמת.

אמנם ישנם נושאים רבים שעדיין אין לגביהם הסכמה בקרב המומחים בתחום הבלשנות, אך באופן כללי קיימת הסכמה לגבי כך שאחד המרכיבים החיוניים ביותר בתהליך רכישת השפה ותהיה זו שפת אם, שפה שנייה או שפות נוספות, הוא החשיפה. הכוונה היא לכך שישנו קשר חיובי בין רמת החשיפה לשפה הנלמדת לבין איכות הלמידה ומהירות הלמידה.

כאשר משלבים בין למידה פרונטלית במסגרת קבועה ויציבה לבין למידה מקוונת המתבצעת בשעות הפנאי הנוחות לתלמיד, ניתן ליהנות מחשיפה אופטימאלית לשפה האנגלית מבלי להגביל את התלמיד בשום צורה או אופן.

הגורם האנושי

לסיום, יש להזכיר כי גם אם תכנית הלימודים משלבת בחכמה בין השיטה הפרונטלית לשיטה המקוונת וגם אם מדובר בתכנית עשירה במיוחד ובמורים מקצועיים לעילא ולעילא, עדיין ישנו גורם אחד המשפיע על איכות הלימודים ועל קצב הלימודים יותר מכל גורם אחר והכוונה היא כמובן לרמת המוטיבציה של התלמיד. תלמיד בעל עוצמת מוטיבציה גבוהה ישקיע מאמצים רבים בלימוד השפה ויתמיד בלימודים עד ששיג את מטרותיו.

אדם בעל מוטיבציה גבוהה יחוש אכזבה במקרה כישלון וסיפוק מעצם הניסיון לרכוש את השפה. בסופו של דבר אותו תלמיד יצליח להשיג את המטרה שלו ויהי מה, אך אם יהיו בידיו הכלים הנכונים ואם הוא ישכיל לנקוט באסטרטגיות היעילות והחכמות ביותר, המסלול שלו להצלחה יהיה קצר ומהיר יותר.